



Styre: Universitetsstyret

Styresak: 131/17

Møtedato: 30.11.2017

Dato: 15.11.2017

Arkivsaksnr: 2017/14141

Handlingsplan for forskningsinfrastruktur 2018 - 2022

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 5/16, *Universitetet i Bergens strategi 2016 – 2022, «Hav, Liv, Samfunn»*.
Plan for oppfølging: <http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2016-005.pdf>
- Styresak 30/16, *Universitetet i Bergens strategi 2016 – 2022, «Hav, Liv, Samfunn»*.
Plan for arbeid med oppfølging: <http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2016-030.pdf>

Saken gjelder:

I samsvar med universitetets strategi og plan for oppfølging av denne, legges det fram et utkast til Handlingsplan for forskningsinfrastruktur 2018-2022.

Bakgrunn:

Tilgang til moderne og unik forskningsinfrastruktur er viktig for at universitetets forskere skal kunne utføre forskning i internasjonal front. Strategien slår fast at institusjonen skal ha mål og prioriteringer som sikrer at våre forskere til enhver tid har tilgang til moderne vitenskapelig utstyr og forskningsfasiliteter.

I oppfølgingen av universitetets strategi, styresak 5/16 og 30/16, får styret med dette forelagt et utkast til en handlingsplan for forskningsinfrastruktur for perioden 2018 – 2022. Planen er utarbeidet av en plangruppe ledet av viserektor Robert Bjerknes. De øvrige medlemmene er:

- Prodekan for forskerutdanning og infrastruktur, MN: Anne Marit Blokhus
- Tidligere prodekan for forskning, MED: Eyvind Rødahl
- Tidligere instituttleder, Institutt for sammenlignende politikk, SV: Gunnar Grendstad
- Instituttleder Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier, HUM: Johan Myking
- Administrasjonssjef Institutt for biomedisin, MED: Janne Gotås
- Student, leder av arbeidsutvalget studentparlamentet: Håkon Randgaard Mikalsen
- Forskningsadministrativ avdeling, ved seniorrådgiver Anne Fjellbirkeland har vært sekretariat

Plangruppens utkast har vært presentert i universitetets infrastrukturutvalg for innspill. Etter forslag fra utvalget, vil det i regi av utvalget bli gjennomført en evaluering av handlingsplanen i løpet av 2020 og ved utgangen av strategiperioden. Etter diskusjonen i utvalget ble det også besluttet at planen skal følges opp av fakultetsvise handlingsplaner for forskningsinfrastruktur.

Handlingsplanen har som mål at UiB på utvalgte områder skal utvikle forskningsinfrastrukturer som er ledende i Norge og Europa og samtidig bidra til samarbeid og tydeliggjøring av arbeidsdeling innad i organisasjonen, nasjonalt og internasjonalt.

Planen har følgende fire innsatsområder:

- A. UiB skal utarbeide helhetlige faglige og organisatoriske rammer for etablering, oppgradering og videreutvikling av felles og større forskningsinfrastruktur av høy kvalitet
- B. UiB skal utarbeide helhetlige faglige og organisatoriske rammer for drift, tilgjengeliggjøring og synliggjøring av felles og større forskningsinfrastruktur
- C. UiB skal aktivt benytte forskningsinfrastruktur i forskning, innovasjon og nyskappingsarbeid
- D. UiB skal aktivt benytte forskningsinfrastruktur som ressurs i forskerutdanning og undervisning

Universitetsdirektøren sine kommentarer:

Oppfølging av universitetets strategi «hav, liv, samfunn 2016-2022» ble behandlet i universitetsstyremøte 11.02.2016 og 28.04.2016. Handlingsplan for forskningsinfrastruktur inngår som en del av denne oppfølgingen.

UiB har de siste årene hatt et økt institusjonelt fokus på forskningsinfrastruktur og har blant annet etablert et eget infrastrukturutvalg i 2014 (us sak 116/14) og innført støtte til forskningsinfrastruktur som egen post på langtidsbudsjettet f.o.m. 2018 (us sak 118/17). En egen handlingsplan for forskningsinfrastruktur kommer som et viktig tillegg til disse tiltakene.

Handlingsplanen vil gi viktige rammer for UiBs arbeid rundt forskningsinfrastruktur de neste årene. Planen støtter opp om UiBs ambisjoner om å skape tydeligere faglige og organisatoriske rammer rundt større og felles forskningsinfrastruktur og gir retningslinjer for hvordan institusjonelle veivalg og prioriteringer kan planlegges og synliggjøres på en bedre måte. Handlingsplanen understreker også behovet for at UiBs arbeid og tenkning rundt forskningsinfrastruktur tar hensyn til nasjonale og internasjonale anbefalinger og retningslinjer. Det foregår et utstrakt og økende samarbeid på nasjonalt, europeisk og internasjonalt nivå om å utvikle felles retningslinjer for drift og tilgjengeliggjøring av større forskningsinfrastrukturer og for å koordinere investeringer i ny og oppgradert infrastruktur, blant annet gjennom ulike veikartsprosesser. Det er viktig at UiB i sine interne prosesser tar hensyn til det internasjonale landskapet og hele tiden sørger for å koordinere egne prosesser og prioriteringer med nasjonale og internasjonale initiativ.

Dette er første gang UiB har en egen handlingsplan for forskningsinfrastruktur. Planen vurderes som et viktig virkemiddel for å oppfylle strategiens ambisjon om at UiB skal ha planer og prioriteringer som sikrer at ansatte og studenter til enhver tid har tilgang til forskningsinfrastruktur som er tilpasset oppgavene og som holder høy kvalitet.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret vedtar handlingsplan for forskningsinfrastruktur 2018 - 2022

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

15.11.2017/Anne Fjellbirkeland/avdelingsdirektør Christen Soleim

Vedlegg: Utkast til handlingsplan for forskningsinfrastruktur 2018 -2022



FORSKNINGS- INFRASTRUKTUR

HANDLINGSPLAN 2018–2022 // UNIVERSITETET I BERGEN

FORSKNINGS- INFRASTRUKTUR

Universitetet i Bergens strategiplan for 2016–2022, «Hav, Liv, Samfunn», har som mål at innen utgangen av 2022 skal alle fakulteter ha fagmiljøer i verdensklasse og flere fagmiljøer av høy internasjonal standard. Strategien løfter også frem tre strategiske satsingsområder – marin virksomhet, globale samfunnsutfordringer, samt klima og energiomstilling.

For å kunne nå målene må UiBs felles forskningsinfrastruktur (dvs. vitenskapelig utstyr, e-infrastruktur, databaser, registre, arkiv og samlinger, samt kjernefasiliteter og større forskningsfasiliteter) etableres og videreutvikles systematisk og langsiktig, slik at alle fagmiljøer får tilgang til infrastruktur som er tilpasset oppgavene og holder høy kvalitet. I dette ligger også bidrag til infrastruktur for lagring, tilgjengeliggjøring og deling av data.

Etablering, drift og vedlikehold av forskningsinfrastruktur er kompetanse- og kostnadskrevende. Samtidig vil moderne og unik forskningsinfrastruktur bidra til å gjøre forskningsmiljøer ved UiB attraktive for samarbeid, samt være fortrinn i rekrutteringsprosesser og konkurranser om eksterne forskningsmidler. UiB skal på utvalgte områder utvikle forskningsinfrastruktur som er ledende i Norge og Europa, og samtidig bidra til samarbeid og arbeidsdeling innad i organisasjonen, nasjonalt og internasjonalt. UiBs forskningsinfrastruktur skal drives i tråd med nasjonale retningslinjer og ta hensyn til europeiske anbefalinger for drift av forskningsinfrastruktur.

UiBs forskningsinfrastruktur skal bidra til fremragende forskning, innovasjon og nyskaping, og brukes aktivt i forskerutdanning og undervisning for studenter på alle gradsnivå. Forskningsinfrastrukturen skal synliggjøres og aktivitetene formidles slik at forskere og UiB posisjoneres og profileres på en god måte.

Gjennomføring av denne handlingsplanen krever tett samarbeid mellom universitetsledelse, fakultetsledelse og ledelse ved de enkelte institutter. Det legges opp til at denne institusjonelle handlingsplanen skal følges opp med fakultetsvise handlingsplaner for forskningsinfrastruktur

Det vil bli gjennomført en evaluering av handlingsplanen i regi av infrastrukturutvalget i løpet av 2020 og ved utgangen av strategiperioden.

Innsatsområder

UiB skal ha felles og større forskningsinfrastrukturer som bidrar til forskning av høy kvalitet.

For å oppnå dette skal UiB:

- A. Utarbeide helhetlige faglige og organisatoriske rammer for etablering, oppgradering og videreutvikling av felles og større forskningsinfrastruktur av høy kvalitet
- B. Utarbeide helhetlige faglige og organisatoriske rammer for drift, tilgjengeliggjøring og synliggjøring av felles og større forskningsinfrastruktur
- C. Aktivt benytte forskningsinfrastruktur i forskning, innovasjon og nyskappingsarbeid
- D. Aktivt benytte forskningsinfrastruktur som ressurs i forskerutdanning og undervisning

INNSATSOMRÅDER FOR UiBs SATSNING PÅ FORSKNINGSINFRASTRUKTUR 2018–2022

A. INNSATSOMRÅDE: UiB SKAL UTARBEIDE HELHETLIGE FAGLIGE OG ORGANISATORISKE RAMMER FOR ETABLERING, OPPGRADERING OG VIDEREUTVIKLING AV FELLES OG STØRRE FORSKNINGSINFRASTRUKTUR AV HØY KVALITET

DELMÅL	HOVEDAKTIVITETER	ANSVARLIG	TIDSRUM
DELMÅL 1: Sikre entydige institusjonelle prosesser for etablering, oppgradering og videreutvikling av felles og større infrastruktur	Etablere institusjonelle overordnede retningslinjer for oppgavefordeling, organisering og finansiering av større forskningsinfrastruktur. I dette ligger bl.a. å: <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide felleskriterier og prosedyrer for hva som skal til for å få status som «kjernefasilitet» eller «felles forskningsinfrastruktur» • Opprette en institusjonell strategisk budsjettpost for etablering av ny felles og større forskningsinfrastruktur og lage retningslinjer for hvordan denne skal disponeres • Sikre god kobling mellom faglige behov for oppgradering og videreutvikling nedfelt i planer/veikart og budsjettprosesser (inkl. langtidsbudsjettering) • Sikre god kobling mellom utvikling av forskningsinfrastruktur og etablering av sentre (f.eks. SFF) og kunnskapsklynger 	Univ.-ledelsen i samarbeid med Infrastrukturutvalget, Forskningsadministrativ avdeling, og andre relevante sentraladministrative avdelinger	Innen utgangen av 2018
	Utarbeide institusjonelle planer for utvikling av forskningsinfrastruktur og etablere et veikart internt ved UiB etter modell fra Forskningsrådet og ESFRI for ny og etablert forskningsstruktur. I dette ligger bl.a. også å: <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide fakultetsvise planer for større forskningsinfrastruktur som grunnlag for UiBs felles planer 	Fakultetsledelsene	2019–2020
	Utrede behov for et utstysregister for felles og større forskningsinfrastruktur	Univ.-ledelsen i samarbeid med Infrastrukturutvalget og Forskningsadministrativ avdeling	2019
DELMÅL 2: Sikre bidrag fra eksterne finansieringskilder til ny og etablert forskningsinfrastruktur	Aktiv deltagelse i Forskningsrådets INFRASTRUKTUR-program	Fakultetsledelsene i tett dialog med instituttene og med støtte fra BOA-teamet og Forskningsadministrativ avdeling	Hele perioden
	Bruke muligheter i EUs rammeprogram		Hele perioden
	Bruke muligheter i Nordiske finansieringsprogram		Hele perioden
	Samarbeide tett med Bergens Forskningsstiftelse, helseforetak og instituttselskaper om forskningsinfrastruktur	Univ.-ledelsen	Hele perioden
DELMÅL 3: På utvalgte områder utvikle nasjonale, nordiske og pan-europeiske forskninginfrastrukturer i tett samarbeid med andre institusjoner	Bidra til å utvikle og delta aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk og konsortier for forskningsinfrastruktur. I dette ligger bl.a. å: <ul style="list-style-type: none"> • Inngå institusjonelle avtaler om forskningsinfrastruktur der det er relevant • Legge til rette for faglig samarbeid og arbeidsdeling innad i organisasjonen, nasjonalt og internasjonalt • Sørge for at alle større investeringer i forskningsinfrastruktur er basert på strategiske prioriteringer 	Univ.-ledelsen og fakultetsledelsene med støtte fra BOA-teamet og Forskningsadministrativ avdeling	Hele perioden

B. INNSATSOMRÅDE: UiB SKAL UTARBEIDE HELHETLIGE FAGLIGE OG ORGANISATORISKE RAMMER FOR DRIFT, TILGJENGELIGGJØRING OG SYNLIGGJØRING AV FELLES OG STØRRE FORSKNINGSFRASTRUKTUR

DELMÅL	HOVEDAKTIVITETER	ANSVARLIG	TIDSRUM
DELMÅL 1: Sikre entydige institusjonelle retningslinjer for drift av felles og større infrastruktur	<p>Utarbeide institusjonelle driftsmodeller for forskningsinfrastruktur. I dette ligger bl.a. å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide krav til organisering (inkl. ledelse, linjeforankring, faglig rådgivningsgruppe/samarbeidsforum) • Utvikle fellesmodeller for budsjett, brukerbetaling, prisstruktur og kapasitetsvurderinger, i tråd med TDI-modellen • Utvikle retningslinjer for tilgang iht. prinsippene i «European Charter for Access to Research Infrastructures» • Etablere retningslinjer for datasikkerhet, bl.a. inkludert anbefalingene fra «Lab-IT-prosjektet» • Etablere felles booking- og faktureringssystem • Implementere institusjonelle driftsmodeller for all felles og større forskningsinfrastruktur 	Univ.-ledelsen i samarbeid med Infrastruktur-utvalget, Forskningsadministrativ avdeling og andre relevante sentral-administrative avdelinger	<p>Innen utgangen av 2018</p> <p>2019</p> <p>2019–2020</p>
DELMÅL 2: Sikre nødvendig samlet kompetanse for utvikling og drift av felles og større forskningsinfrastruktur	Etablere et kompetanseforum av faglig og teknisk/administrativt personell knyttet til relevant forskningsinfrastruktur ved UiB	Univ.-ledelsen i samarbeid med Forskningsadministrativ avdeling	2018
DELMÅL 3: Sikre synliggjøring av felles og større forskningsinfrastruktur	<p>Synliggjøre infrastrukturene på UiBs nettsider og andre informasjonskanaler</p> <p>Målrettet informasjon mot potensielle brukere, samarbeidspartnere, finansieringskilder og myndigheter</p> <p>Arrangere infrastrukturedag minst hvert annet år</p>	<p>Fakultetsledelsen i nær dialog med Kommunikasjonsavdelingen</p> <p>Univ.-ledelsen i samarbeid med fakultetene og Forskningsadministrativ avdeling</p>	<p>2018–2019</p> <p>2018</p>
DELMÅL 4: Sikre at all felles og større forskningsinfrastruktur har systemer for håndtering av data	Utvikle planer og retningslinjer for håndtering av data ved alle felles og større forskningsinfrastrukturer i tråd med planlagte institusjonelle retningslinjer	Univ.-ledelsen i samarbeid med fakultetene og Forskningsadministrativ avdeling	Avklares

C. INNSATSOMRÅDE: UiB SKAL AKTIVT BENYTTET FORSKNINGSFRASTRUKTUR I FORSKNING, INNOVASJON OG NYSKAPNING SARBEID

DELMÅL	HOVEDAKTIVITETER	ANSVARLIG	TIDSROM
DELMÅL 1: Etablere relasjoner til samarbeidspartnere i nasjonale og internasjonale forskningsmiljø, næringsliv og offentlig sektor	Involvere og inngå samarbeidsavtaler med nasjonale og internasjonale forskningsmiljø, næringsliv og institusjoner i offentlig sektor i planlegging av ny forskningsinfrastruktur Arbeide aktivt for at felles og større infrastruktur bidrar i inkubatorvirksomhet og får brukere fra industri, næringsliv og offentlig sektor	Univ.-ledelsen og fakultetsledelsene	Hele perioden
DELMÅL 2: Sammen med bl.a. Bergen Teknologioverføring (BTO) legge til rette for og styrke innovasjon i UiBs felles og større forskningsinfrastruktur	Aktivt arbeide for å innhente og utvikle ideer og bidra til kommersialisering og lansering av nye produkter og tjenester	Univ.-ledelsen og fakultetsledelsene i samarbeid med BTO og andre	Hele perioden

D. INNSATSOMRÅDE: UiB SKAL AKTIVT BENYTTET FORSKNINGSFRASTRUKTUR SOM RESSURS I FORSKERUTDANNING OG UNDERVISNING

DELMÅL	HOVEDAKTIVITETER	ANSVARLIG	TIDSROM
DELMÅL 1: Sikre at kjernefasiliteter og større forskningsinfrastruktur brukes aktivt i undervisning på alle gradsnivåer	<ul style="list-style-type: none"> Kartlegge og formidle beste praksis Aktivt arbeide for å knytte bachelorprogram mot infrastrukturene Legge til rette for/tilby masteroppgaver som involverer bruk av instrumenter og/eller av data generert fra fasilitetene Utvikle ph.d.-oppgaver som medfører opplæring og aktiv bruk av instrumentene, arkivene eller samlingene 	Fakultetsledelsene	Hele perioden
DELMÅL 2: Invitere skoler og elever til å bli kjent med bruken og nytten av forskningsinfrastruktur	Bidra til informasjon om forskningsinfrastruktur og legge til rette for tilpasset bruk som en del av samarbeidsprogrammer med skoler	Fakultetsledelsene	Hele perioden





uib.no